

**ALEVSIZDIRMAZLIK TEST
İSTASYONU MÜDÜRLÜĞÜNÜN
KURULUŞU,
FAALİYETLERİ ve BUGÜNÜ**

KURULUŞ:

19Eylöl1973 gún ve 14660 sayılı resmi Gazetede yayınlanan “Alevsızdırmazlık Test İstasyonu Yönetmeliđi” ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi başkanlığına bağlı olarak ALEVSIZDIRMAZLIK TEST İSTASYONU MÜDÜRLÜĞÜ kurulmuştur. İlk kurulduğu yerin adresi “Üzölmez Caddesi No.22 ZONGULDAK” tır.

ALSz YÖNETMELİK

- Test İstasyonununun işleyişi ile ilgili idari ve teknik hususları kapsamaktadır. Alevsizedirmaz (Ex) cihazların yapım ve test standartları; yönetmelik yayınlandığı tarihte bu konuda TSE'ce yayınlanmış Türk Standardı olmadığı için, "British Standard"(BS) larından tercüme edilerek yönetmeliğin ekine konulmuştur

KURULUŞ AMACI

- “4857 sayılı İş Kanunu”, “Maden Emniyet Tüzüğü”, “Parlayıcı ve Patlayıcı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük”; potansiyel patlama tehlikesi olan işyerlerinde patlamayı önleyerek can ve mal güvenliği sağlanması için, tehlikeli ortamda kullanılan elektrikli cihaz ve teçhizatın patlama nedeni olmaması bakımından özel yapıda olmasını(bir başka deyişle Explosion Proof-ALSz Alevsizdirmaz Cihaz olması) temin için, cihazın önceden test edilip sertifikalandırılmasını şart koşmaktadır.
- ALSz Test İstasyonunun amacı, Türkiye’de mevcut imalat endüstrisinin ALSz serifika olarak (Ex) (ALSz) cihaz imalatı yapmasını, geliştirmesini ve bu konuda yapılan ithalatın azaltılması ile giderek yurtdışına ALSz cihaz ihracatını sağlamaktır.

KONU

- Yanıcı katı, sıvı, buhar, gaz ve buharla tozların üretilip işlendiği, depolandığı ve nakledildiği tüm endüstri dalları “Tehlikeli ve Patlayıcı Ortamlı İşyerleri”dir. Tüm yanıcı, gaz, toz ve buharların hava ile belirli bir oranda karışması patlayıcı bir ortam meydana getirir. Bu ortamda çalışılırken kullanılan enerji türlerinden herhangi birinin ısı, ark, kıvılcım ya da statik elektrik olarak açığa çıkması, ortamın patlamasına neden olmaktadır. Elektrikli cihaz ve teçhizatından bu enerjinin açığa çıkmaması için, cihazlar üzerinde alınan ilave tedbirlere (Ex),(ALSz)alevsızdırmazlık denir. Bu cihazın imalatının yapılıp işyerlerinde kullanılabilmesi için Test İstasyonlarında incelenmesi, test edilmesi ve ortamı patlatmayacağına dair belgelenmesi(sertifikalandırılması) ve imal edilebilmesi için lisans alması yasal bir zorunluluktur. Yani patlayıcı ortamlı işyerlerinde sertifikası olmayan elektrikli cihaz kullanılamaz.. (Maden Emniyet Tüzüğü Madde: 35-69-78-207-280-281-287-288-289-291-295 ; Par-Pat Tüzüğü Madde: 16-23-24-25-26-27-29-32 ; Patlayıcı Maddeler Tüzüğü: 12-14-19)

PATLAYICI ORTAMLI İŞYERLERİ

- Maden ocakları,taş ocakları ve tüneller (Grup I); yapışkan bant ve yapışkan imalatı,her nevi ilaç ve kozmetik sanayii,zeytin yağı ve diğer yağ imalathaneleri, meyve olgunlaştırma ve hububat depoları, nişasta, tutkal imalatı, yağ hidrojenlendirme, metal toz kaplama, likit petrol gazı ve diğer petrol ürünleri üretim tesisleri, selluloit imalatı vd. pekçok sanayi dalı patlayıcı ortamlı işyeri kapsamındadır.

KONU İLE İLGİLİ TÜZÜKLER

- 1- Maden ve Taş Ocakları ile Açık İşletmelerde Alınacak İşçi Sağlığı ve İşgüvenliği Tedbirleri hk.Tüzük (22 Ekim 1984 gün 18553 sayılı Resmi Gazete)
- 2- Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler hk. Tüzük (23 Aralık 1973 gün ve 14752 sayılı Resmi Gazete)
- 3- Tekel dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi vb. nin Üretimine İlişkin Tüzük.
- 4- Maden Kanunu (Madde 52)15 Haziran 1985 gün ve 18785 sayılı Resmi Gazete.

TEST İSTASYONU **TTK İLİŞKİSİ**

- **TTK (Eski adı ile EKİ) nın kendi atelyelerinde (Ex) elektrik cihazları imal etmesi ve üretebilmesi ve bunların maden ocaklarında kullanılabilmesi için test edilip sertifika alma zorunluluğu ALSz Test İstasyonunun Zonguldak'ta kurulmasını gündeme getirmiş; kurulduğu tarihte İstasyonu kurmakla yükümlü Maden Dairesi ile; tesis, mali imkan ve eleman bakımından birikime sahip bulunan TTK arasında varılan anlaşma neticesinde; Test İstasyonunun Zonguldak'ta TTK (EKİ) bünyesinde kurulmasına karar verilmiştir. TTK (EKİ) ve Maden Dairesi arasında İstasyonun hukuki durumunu ve yükümlülüklerini belirleyen iki protokol imzalanmıştır.**
- **Buna göre; TTK nın sertifika müracaatlarına öncelik tanınarak ücretsiz yapılmasına ve Maden Kanununun çıkışını takip eden 6(altı) ay içerisinde tesisin Maden Dairesi Başkanlığı'na devri konusunda anlaşmaya varılmıştır**

PROTOKOL

- 1- EKİ-TKİ ve Maden Dairesi Bşk.lığı arasında imzalanan ve T.C. Enerji ve Kaynaklar Bakanlığınca onaylanan 12.11.1973 tarihli “ALSz Test İstasyonu Kurulması (Tesis) Protokolü (Bu protokol karşılıklı vecibeleri içermektedir.)
- 2- EKİ-TKİ ve Maden Dairesi Bşk.lığı arasında imzalanan 20 Ocak 1975 tarihli protokol (Tesisin yapımı ve Maden Dairesi Bşk.lığı'na devir esasları : Madde5

TEST İSTASYONU TESİS ve FAALİYETLERİ

- Alevsizedirmazlık Test İstasyonu 1974 yılında inşa ve tesisini takiben TTK elemanı olan 1 müdür; 2 başmühendis, 2 teknisyen, 2 idari elemanla faaliyete geçmiştir.
- İlk sertifikasını, 1976 yılında MS 01 / 76 no ile Mutlu firmasının "Akülü Madenci Bař Lambası" cihazına vermiş ve böylece ALSz sertifikalı cihaz imalatı Türkiye'de ilk kez başlamıştır.
- Bugüne kadar ALSz Test İstasyonuna 390 adet sertifika müracaatı, tesis kontrol istemi, bilgi alma başvurusu olmuştur.
- Toplam 230 adet sertifika verilmiştir.

TEST İSTASYONU TESİS ve FAALİYETLERİ

- 112 adet sertifika; yenileme, gruplandırma, sertifikalama şartlarına uymama gibi nedenlerle iptal edilip yururluktan kaldırılmıştır.
- 212 muracaat; ALSz Yonnetmelik hukumlerin, standartlara uymadığından veya testlerde basarisiz oldugundan iptal edilip yürürlükten kaldırılmıştır.
- Butun bu faaliyetler, Eylul 2008 itibari ile arşivde muhafaza edilen 1344 adet MT (Muhendis-Test), 385 adet MR (Mudurluk); 87 adet P (Planlama) raporu olmak üzere toplam 1816 adet raporla belirlenmiştir.
- TTK ya ait manyetolarin test ve kontrol sayisi 6346 dir.

TEST İSTASYONU TESİS ve FAALİYETLERİ

- Maden ocaklarında kullanılan ve Türkiye’de standardı bulunmayan Ex cihaz ve kabloların yapım ve test esaslarının belirlendiği 18 adet standart şartname “ MGM Standart Şartnameleri” adı altında (Maden İşleri genel Müdürlüğü adına) hazırlanmış, bunlardan 17 adedi Resmi Gazetede yayımlanmıştır.
- ALSz Test İstasyonunun müracaat, test, sertifika verme gibi faaliyetlerinin en yoğun olduğu dönem 1976- 1986 yılları arasındadır

TEST İSTASYONU TESİS ve FAALİYETLERİ

- Ex cihazlarla ilgili şartnamelerin TSE tarafından çıkarılması için uğraş verilmiş ve konu ile ilgili 13 adet standart (TS 3380...3492) yürürlüğe girmiştir. Ancak bu standartların “mecburi” standart olarak yayınlanması çalışmalarını olumlu olarak sonuçlandırılmamıştır.
- Maden Kanunu çıktıktan sonra ALSz Test istasyonunun, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi Başkanlığına (bugünkü karşılığı olan Maden İşleri Genel Müdürlüğüne) devri yukarıda anılan protokolde (EKİ-TKİ ve Maden Dairesi Bşk.lığı arasında imzalanan 20 Ocak 1975 tarihli protokol (Tesisin yapımı ve Maden Dairesi Bşk.lığı'na devir esasları : Madde 5) öngörülmesine rağmen ; bu konuda da bu güne kadar olumlu bir sonuç alınamamıştır.

TEST İSTASYONU TESİS ve FAALİYETLERİ

- Şu anda ALSz Test İstasyonunda, TTK ve kablo imalatçılarının sertifika-imal lisansı kontrolleri Maden ve Taş Ocakları ile Açık İşletmelerde Alınacak İşçi sağlığı ve İşgüvenliği Tedbirleri hk. Tüzük 35. maddesi gereği TTK nın dinamit ateşleme manyetolarının aylık ALSz kontrolü, aynı tüzüğün 291. Maddesi gereği; halen kullanılmakta olan ALSz cihazlarının özelliklerinin kontrolü, muhtelif firmaların bilgi isteklerine cevap verme gibi kontrol ve danışmanlık işlemleri yapılmaktadır.
- ALSz Test İstasyonu halen bir başmühendis, iki mühendis, bir işçi ve bir idari eleman olmak üzere toplam beş elemanla bu günkü faaliyetlerini sürdürmektedir.
- ALSz Test İstasyonu bir üretim birimi değil, bir hizmet (mühendislik) birimidir. Bu hizmetin verilebilmesi ise talep edilmesine bağlıdır.

TEST İSTASYONU TESİS ve FAALİYETLERİ

- 1984-1986 yıllarından itibaren ülkenin ekonomik ve politik durumundaki gelişmeler, ithalatın, dış kredi olanaklarının kolaylaşması, yerli imalatın pahalı olması; imalatçı, kullanıcı ve kontrol kuruluşlarının standart kurallarından kaçınmaları, Ex cihazların yurt dışından edinilmesine olanak sağladığından, ALSz Test İstasyonuna müracaatları azaltmış, sertifika almış cihazların da üretilmemesi sonucuna yol açmıştır. Ex Maden Cihazları üreticisi TTK Maden Makineleri Fab. İşl. Müdürlüğünün statüsü, malzeme temin zorlukları, yeterli seri üretim anlayışının yerleşmemesi, içinde bulunan ekonomik ve idari şartların da etkileri, bu birimin Ex cihaz imalatı konusunda gerilemesine neden olmuştur.

TEST İSTASYONU TESİS ve FAALİYETLERİ

- ALSz Test İstasyonu sadece TTK için değil Ex-Proof (Alevsizedirmaz) cihaz üreten ve kullanan tüm Türkiye Sanayii için kurulmuştur.